

SÁMEDIGGI
SÁMITIGGE
SÄÄ'MTE'ĜĜ
SAAMELAISKÄRÄJÄT

Raporta

Raportti Saamelaisnuorten taidetapahtumasta
Kaisa Tapiola ja Anni Näkkäläjärvi

SÁMENUORAIÐ DÁIDDADÁHPÁHUS
SÁMINUORÁI TAAIÐÁTÁBÁHTUS
SÄÄ'MNUÕRI ČEÄ'PPVUÕÐPEI'VV

järjestettiin ensimmäistä kertaa saamelaiden kotiseutualueen ulkopuolella Rovaniemellä 7.-8. huhtikuuta Nuorisotila Mondella. Tapahtuma haluttiin järjestää Rovaniemellä, jossa asuu huomattavan paljon saamelaisnuoria. Heistä useimmat eivät ole ennen osallistuneet Saamelaisnuorten taidetapahtumaan ja vain harvat ovat saaneet saamen kielen opetusta koulussa.

Tapahtuman pääjärjestäjänä oli Saamelaiskäräjät. Järjestelyissä olivat mukana Rovaniemen saamelaisseura Mii ry, Eija-Riitta Jauhiainen ja Ulla Lempiäinen Rovaniemen kaupungin kulttuuripalvelukeskuksesta sekä Saamelainen lastenkulttuurikeskus. Tapahtuman onnistumisesta kiitos kuuluu myös Monden työntekijöille ja nuorille. Äänitekniikan hoitivat mallikkaasti Jussi Isokoski ja Tuupa records Oy. Mondessa esittelivät toimintaansa myös Yle Sámi Radion *Unna Junná* sekä Sámi Duodji Ry.

Saamelaiskäräjät järjesti kuljetukset Inarista, Enontekiöltä, Utsjoelta ja Vuotsosta. Osallistumis- ja pääsymaksuja ei peritty. Opetusministeriö osoitti taidetapahtuman kuluihin 18 500 euron määrärahan. Vuoden 2009 järjestelyistä jääneet varat siirrettiin tapahtuman budjettiin, ja niillä palkattiin tapahtuman koordinoijaksi opiskelija Kaisa Tapiola kolmeksi kuukaudeksi 23.11.2009 lähtien.

Lähes 300:n henkilön yöpyminen järjestyi Hirvi- ja Leirikarin leirintäalueilla, kyläkeskus Kuhinassa sekä Oikaraisen koululla. Muutamat ryhmät maksoivat itse osan kuluista ja yöpyivät hotellissa. Saamelaiskäräjät tarjosi tulopäivän aterian kaikille osallistujille ja Rovaniemen kaupunki tarjosi tapahtumapäivänä kouluruokailun kaupungin eri kouluissa.

ordnejuvvui vuosttas geardde sámevuovllu olgobealde Roavvenjarggas cuonomanu 7.-8. beaivve Nuoraiddállu Mondes. Dáhpáhusa háliidedje ordnet Roavvenjargii, gos orrot mearkkašahtti olu sámenuorat. Mánnggat sis eai leat ovdal oassálastán Sámenuoraiddáiddadáhpáhusii, ja dušše oassi sis leat ožžon sáme-giela oahpáhusa skuvllas.

Sámediggi lea dáhpáhusa válldoordnejeaddji. Ordne-miin ledje mielde maiddái Roavvenjargga sámi searvi Mii ro, Eija-Riitta Jauhiainen ja Ulla Lempiäinen Roavvenjargga kulturbálvalusguovddázis ja Sámi mánaidkulturguovddáš. Giitosat mannet maiddái Monde bargiide ja nuoraide dáhpáhusa lihkestuvvamis. Jietnateknihka dikšo hui bures Jussi Isokoski ja Tuupa records Oy. Yle Sámi Radio *Unna Junná* ja Sámi Duodji Ry ledje Mondes čájeheamen iežaset doaimmaid.

Sámediggi ordnii sáhtuid Anáris, Eanodagas, Ohcejogas ja Vuohčus. Dáhpáhusii eai berrojuvvon oassálastin- ja sisabeassanmávssut. Oahpáhusministeriija čujuhii dáhpáhusa goluide 18 500 euro mearreruđa. Jagi 2009 ordnemiin báhcán ruđat sirdojuvvojedje dán jagáš dáhpáhusa bušehtti, ja daiguin bálkáhuvvui studeanta Kaisa Tapiola golmma mánnui 23.11.2009 rájes koordineret dáhpáhusa.

Lahka 300 obmo idjadeamit ordnašuvve Hirvi- ja Leirikari campingbáikkiin, giliguovddáš Kuhinassa sihke Oikarainen skuvllas. Muhtin joavkkut idjadedje hoteallas, ja mákse ieža oasi goluin. Sámediggi fálai boahthinbeaivvi borramušaid ja Roavvenjargga gávpot fálai dáhpáhusbeaivvi skuvlaborramuša gávpoga sierra skuvllain.

TAPAHTUMAN JÄRJESTELYT

Tapahtuman suunnittelua varten nimettiin työryhmä, johon kuuluivat Heli Aikio ja Tiina Sanila-Aikio Inarista, Anna-Reetta Niemelä Enontekiöltä, Rauni Äärelä Rovaniemeltä, Petra Magga-Vars Vuotsosta, Saamelaiskäräjiltä Rauna Rahko, Ulla Aikio-Puoskari, Kaisa Tapiola, Anne Länsman ja Anni Näkkäljärvi. Koulutus- ja oppimateriaalin henkilöstö osallistui järjestelyihin tapahtumapäivänä.

Tanja Sanila suunnitteli tapahtumaan logon, julisteen, kunniakirjan ja postikortin. Logoa tullaan käyttämään myös tulevissa taidetapahtumissa.

Tapahtuman juonsivat suomeksi ja pohjoissaameksi Rauni Äärelä ja norjansaamelainen muusikko Mikkel Rasmus Logje, joka myös esiintyi esitysten lomassa. Tapahtumaan oli kutsuttu kaikki saamelaislapset ja -nuoret sekä saamen kielen ja saamenkielisten luokkien oppilaat. Osallistuminen oli mahdollista myös koulujen ulkopuolella toimiville nuorille.

Tervehdykset tapahtumaan toivat johtaja Jorma Kauppinen Opetushallituksesta ja sivistyspalvelujohtaja Heikki Ervast Rovaniemen kaupungista. Rovaniemen saamenkielisen päiväkodin lapset ja ohjaajat esiintyivät ohjelman aluksi.

DÁHPÁHUSA ORDNEMAT

Dáhpáhusa ordnema várás namuhuvvui bargojoavku, masa gulle Heli Aikio ja Tiina Sanila-Aikio Anáris, Anna-Reetta Niemelä Eanodagas, Rauni Äärelä Roavvenjárggas, Petra Magga-Vars Vuohčus sihke Sámedikki bargit Rauna Rahko, Ulla Aikio-Puoskari, Kaisa Tapiola, Anne Länsman ja Anni Näkkäljärvi. Skuvlen- ja oahppamateriáladoaimmahaga olles bargoveahka lei mielde dáhpáhusa ordnemis.

Tanja Sanila plánii dáhpáhusii logo, plakáhta, gudnegirjji ja poastakoartta. Logo boahdá geavahuvvot maiddá čuovvovaš dáiddadáhpáhusain.

Dáhpáhusa láidesteigga suoma- ja sámegillii Rauni Äärelä ja norgalaš sámemusihkar Mikkel Rasmus Logje, guhte maiddá loaidastii ieš. Dáhpáhusii ledje bovdjejuvvon buot sámemánát ja –nuorat sihke skuvllaid sámegiela lohkkit ja sámeluohkáid oahppit. Oassálastin lei vejolaš maiddá skuvllaid olggobealde doaibmi nuoraide.

Dáhpáhusii bukte dearvvahusaid hoavda Jorma Kauppinen Oahpahusráđdehusas ja čuvgehusbálvalushoavda Heikki Ervast Roavvenjárgga gávpojis. Roavvenjárgga sámegiela beaiveruovttu mánát ja sin jodiheaddjit lávlo prográmma álggus.

LAJIT JA TAVOITTEET

Saamelaisnuorten taidetapahtuman päätavoitteena on antaa nuorille tilaisuus omien taitojensa kehittämiseen, tarjota heille vuosittain mahdollisuus näyttää taitojaan myös muille ja saada innostavaa palautetta. Yhtenä tärkeänä tavoitteena on ollut aina myös lasten ja nuorten saamen kielen taidon ja saamelaisen identiteetin vahvistaminen. Lisäksi tapahtuma tukee merkittävällä tavalla oppilaiden, opettajien ja vanhempien yhteistyötä. Vuoden 2010 teemana oli musiikki, ja lajeina laulu, joiku (luohti, livđe, leu'dd), rock, räp, hengellinen musiikki sekä instrumentaalimusiikki.

ŠLÁJAT JA ULBMILAT

Sámenuoraid dáiddadáhpáhusa váldoulbmilin lea fállat nuoraide dilálašvuoda ovddidit dáidduideaset, fállat sidjiide jahkásaččat vejolašvuoda čájehit dáidduideaset maiddá earáide ja oažžut movttiidahtti árvvoštallama. Oktan dehálaš ulbmilin lea álot leamašan maiddá mánáid ja nuoraid sámegiela dáiddu ja sámii identitehta nannen. Dasa lassin dáhpáhus nanne mearkašahtti mearis maiddá oahppiid, oahpaheaddjiid ja váhnemiid ovttasbarggu. Jagi 2010 fáddán lei musihkka, ja šládjan ledje lávlla, juoigan (luohti, livđe, leu'dd), rock, rap sihke vuoiñjalaš ja instrumeantamusihkka.

KULTTUURI-ILTA

Kaksipäiväisen tapahtuman ensimmäisenä iltana nuorille tarjottiin teatteriesitys Nivavaaran ala-asteen salissa. *Giron Sámi Teáhter* Ruotsin Kiirunasta esitti monikielisen näytelmän *Ovttá guovvamánoiija*. Saamelainen musiikkiyhtye *Somby* esiintyi illan päätteeksi Mondella konsertissa.

KULTUREAHKET

Guovtti beaivvi dáhpáhusa vuosttas eahkeda nuoraide fálluojuvvui teáhterčájáhus Nivavaara vuolleskuvlla sálas. *Giron sámi teáhter* Ruotas ovdanbuvttii mánggagielat čájálmasa *Ovttá guovvamánoiija*. Dasa lassin musihkkajoavku *Somby* doalai Mondes konseartta eahkedis.

OSALLISTUJAT JA LUKUJA

Musiikkikilpailuun osallistui yli 150 nuorta 22 eri kokoonpanossa. Julistekilpailuun tuli julisteita kahdeksasta koulusta. Yleisöä ja tapahtumaan osallistujia oli arviolta 350 henkeä. Saamen kielen ja saamenkieliseen opetukseen osallistuvien oppilaiden lukumäärään verrattuna taidetapahtumaan osallistuneiden lukumäärä oli hyvin korkea.

TUOMARIT

Teatteriesitysten tuomareina toimivat näyttelijä Sverre Porsanger, muusikko Jaakko Gauriloff ja ilmaisutaitteen opiskelija Heli Huovinen. Tuomarit painottivat arvostelussaan erityisesti nuorten omaa panosta musiikkiesitysten valmistamisessa. Tuomareiden sihteerinä oli Saamelaisen lastenkulttuurikeskuksen vs. toiminnanohjaaja Saara Alakorva.

OASSÁLASTTIT JA LOGUT

Musihkkagilvui serve badjel 150 máná ja nuora 22 siera joavkkus. Musihka lassin ordnejuvvui plakáhtagilvu, masa bohte plakáhttat 8 skuvllas. Geahččit ja dáhpáhussii oassálastán nuorat ledje buohkanassii sullii 350. Sámegiela lohkkiiid ja sámeluohkáid oahppiid logu ektui oasseváldiid mearri lei hui allat.

DUOPMÁRAT

Musihkkagilvuu duopmáriin ledje neavttár Sverre Porsanger, musihkar Jaakko Gauriloff ja teáhterberggu studeanta Heli Huovinen. Duopmárat deattuhedje árvvoštallamis erenoamážit dan, man olu nuorat ledje ieža oassálastán bihtáid dahkamii. Duopmáriid čállin lei Sámi mánáid kulturguovddáža vs. doaibmajodiheddji Saara Alakorva.

PALKINNOT

Kaikki kilpailuun osallistujat saivat osallistumistodistuksen muistoksi tapahtumasta. Koska Nuori Kulttuuri –tapahtumaan ei tänä vuonna valittu edustajia, tuomaristo ei valinnut voittajaa, vaan päätti jakaa stipendit 10 musiikkiryhmälle/esiintyjälle sekä kahden parhaan julisteen tekijöille.

BÁLKKAŠUMIT

Buot oasseváldit ožžo oassálastinduodaštusaid muitun dáhpáhusas. Dasgo Nuorra Kultuvra –dáhpáhusii eai dán jagi válljejuvvon ovddasteaddjit, duopmárat eai válljen vuotin ovttage joavkku, muhto baicce válljejedje juohkit stipeanddaid 10 musihkkajovkui/loaidásteaddjái ja guovtti buoremus plakáhta dahkkiide.

Stipendit / Stipeanddat

200 €

Juuso Fofonoff (1998) Sevettijärven koulu, esityksellään / Čeavetjávrii skuvla, bihtáinis ”Änn-Vää’sk nijdd”, perinteinen leu’d d Kuolasta / árbevirolaš leu’d d Guoládagas, ohjaaja/bagadeaddji Seija Sivertsen

MusInk Jussa Seurujärvi 1996, Pekka Moilanen 1996, Simon Heatta 1996, Ole Máhtte Heatta 1998, Joska Ranttila 1998, Inarin koulu, rockbiisillään / Anára skuvla, rockbihtáin ”Mahđuttemest mahđulas”, sävellys/ šuoŋat Simon Heatta, Pekka Moilanen, sanat/ sánit Jussa Seurujärvi, ohjaaja/ bagadeaddji Pentti Pennanen

Duljárat Mari Guttorm 1993, Inger-Elle Suoninen 1993, Miia Helander 1993, Juulienna Näkkäläjärvi 1993, Venla Jomppanen 1993, Ville-Riiko Fofonoff 1993, Maria Saijets 1994, Sarita Kämäräinen 1992, Tiina Aikio 1993, Inga Helander 1993, Anne Olli 1993, Sunna Nousuniemi 1993, Paula Rauhala 1992, Ivalon lukio, rockbiisillään/ Avvila logahat rockbihtáin ”Goaskin”, sävellys/ šuoŋat S. Schultz, H. Rundberg ja Sofia Jannok, sanat/ sánit Sofia Jannok, ohjaaja/ bagadeaddji Katri Kittilä

100 €

Skálvi Timi Hakovirta 2001, Erke Ovllá Eriksen 2000, Nillá-Ánde Länsman 2000, Pedar Järvensivu 2000, Hånsa Korpi 1998, Utsjoen ja Nuorgamin koulut, rockbiisillään/ Ohcejoga ja Njuorggáma skuvllat, rockbihtáin ”Čáhppes beaivváš”, sävel, sanat ja sovitus/šuoŋat, sánit ja heivehus Alpo Länsman

Reetta Poikela 1993, laulu/ lávlla ja **Milla Pulska** 1989, piano, Rovaniemi (koulujen ulkopuolelta), laulullaan/ Roavvenjarga (skuvllaid olggobealde), lávlagiin ”Oabbá”, sävellys ja sanat/ šuoŋat ja sánit Marit Susanne Utsi, ohjaaja/ bagadeaddji Tiina Aikio

Nababijre Katja Anttonen 1994 piano, Jussa Rahko 1994 trumpetti/ **trumpet**, Eero Anttila 1994 rummut/ **rumbbut**, Anni Holopainen 1995 rytmisoittimet/ **ritmačuojanasat**, Napapiirin yläkoulu, instrumentaaliesityksellään / **Nababire badjeskuvla, instrumeantabihtáin ”Elle”**, sävellys/ **šuoŋat** Mari Boine (elokuvasta Kautokeinin kapina / **ealligovas Guovdageaidnu**), ohjaaja/ **bagadeaddji** Anna Näkkäljärvi

Stárat Bigga Guttorm 2000, Birit Haarla 2000, Katja Haarla 2000, Aslak Uula Niittyvuopio 2000, Per-Henrik Niittyvuopio 2000, Alisa Pieski 2000, Aleksí Länsmán 1999, Anni-Sofia Niittyvuopio 1999, Jere Pieski 1999, Miska Pohjanrinne 1999, Karigasniemen koulu laulullaan / **Gáregasnjárgga skuvla lávlagiin ”Luonddusuodjalanlávlla”**. Sävellys/ **šuoŋat** Laura Pieski, sanat/**sánit** Laura Pieski, Mira Pohjanrinne ja Kaaren Kitti, ohjaaja/ **bagadeaddji** Kaaren Kitti

Verddežat Mira Rauhala 1995, Inka Rauhala 1995, Jasmin Nuorgam 1997, Jolanda Magga 1997, Satu Kiviniemi 1996, Netta Lantto 1995, Ivalon yläkoulu, kappaleilla/ **Avvila badjeskuvla, bihtáiguin “Dolla”** Issát Sámmot Heatta ja “I Want It All” Queen/Freddie Mercury, saameksi/**sámás** Päivikki Nillukka-Rauhala, ohjaaja/ **bagadeaddji** Katri Kittilä.

Julisteet/ Plakáhtat

50 €

Ivalon alakoulu/ **Avvila vuolleskuvla**
Nuorgamin koulu/ **Njuorggáma skuvla**

*Kaisa Tapiola, raporta ja ©
Hannu Kangasniemi ja
Anni Näkkäljärvi govat/kuvat*